

UDDRAG
AF
MEDICINALBERETNING
FOR
THISTED AMT 1924
VED
AMTSLÆGE BARTSCH

THISTED AMTS TIDENDES
BOGTRYKKERI
1925

I. TABELLARISKE OVERSIGTER.

Tabel over Folketal, levendefødte, døde og dødfødte.

	Folketal	Levendefødte		Døde		Dødfødte	
		Antal	^{0/00} af Folketal	Antal	^{0/00} af Folketal	Antal	^{0/00} af Fødslerne
Købstæderne.							
Thisted.....	7,400	181	24,5	94	11,9	4	21,6
Nykøbing.....	8,243	200	24,3	147	17,8	4	19,9
Tilsammen...	15,643	381	24,4	241	14,9	8	20,5
Landet.							
Thisted Kreds.....	28,400	710	25,3	308	11,1	13	18,0
Thy.....	20,014	436	21,35	190	9,5	18	39,6
Morsø.....	18,000	493	27,4	191	10,6	7	14,0
Landet tilsammen...	66,414	1639	24,5	689	10,3	38	22,4
Hele Amtet.....	82,057	2020	24,5	930	11,3	46	27,1

Oversigt over Dødsfaldene (excl. dødfødte) paa Aarets Maaneder.

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret
Købstæderne.													
Thisted.....	6	9	10	16	11	9	3	4	7	7	6	6	94
Nykøbing.....	8	15	11	14	11	10	14	13	14	14	11	12	147
Tilsammen...	14	24	21	30	22	19	17	17	21	21	17	18	241
Landet.													
Thisted Kreds.....	35	24	37	22	49	22	27	24	20	20	16	12	308
Thy.....	27	17	13	13	19	18	24	11	8	10	13	17	190
Morsø.....	11	9	13	23	32	17	20	20	10	12	6	18	191
Landet tilsammen...	73	50	63	58	100	57	71	55	38	42	35	47	689
Hele Amtet.....	87	74	84	88	122	76	88	72	59	63	52	65	930

Tabel over Antal af levendefødte og døde i Aaret 1924 ordnede efter Køn
(efter Kredslægerens Indberetninger).

	Levendefødte			Døde		
	Mænd	Kvinder	Ialt	Mænd	Kvinder	Ialt
Thisted	97	84	181	61	68	129
Nykøbing	115	85	200	77	70	147
Samtlige Landsogne	837	802	1639	286	369	655
Hele Amtet	1049	971	2020	424	507	931

Oversigt over medicolegale Ligsyn og Obduktioner.

	Antal af medicolegale Ligsyn			Antal Obduktioner	
	Mænd	Kvinder	Tilsammen	Mænd	Kvinder
a. Købstæderne.					
Thisted	1	2	3	„	„
Nykøbing	2	„	2	„	„
Tilsammen...	3	2	5	„	„
b. Landsognene.					
Thisted	4	3	7	„	1
Thy	7	1	8	„	„
Morsø	5	1	6	„	„
Tilsammen...	16	5	21	„	1
Hele Amtet	19	7	26	„	1

Oversigt over Antallet af
1) Beretninger om
Tilfælde af Tuberkulose i Lunger og
Strubehoved

2) Anmeldelser af
Dødsfald af Tuberkulose
uden Sygeanmeldelse

	Mænd	Kvinder	Ialt		Mænd	Kvinder	Ialt
a. Købstæderne.							
Thisted.....	3	2	5		1	„	1
Nykøbing.....	3	1	4		„	2	2
Tilsammen...	6	3	9		1	2	3
b. Landkredsene.							
Thisted.....	9	18	27		2	1	3
Thy.....	7	11	18		1	9	10
Morsø.....	8	5	13		1	2	3
Tilsammen...	24	34	58		4	12	16
Hele Amtet.....	30	37	67		5	14	19

Oversigt over anmeldte Dødsfald af Lungetuberkulose.
 (paa blaa Blanket)

	Mænd	Kvinder	Ialt
a. Købstæderne.			
Thisted.....	1	3	4
Nykøbing.....	1	2	3
Tilsammen...	2	5	7
b. Landkredsene.			
Thisted.....	6	10	16
Thy.....	3	14	17
Morsø.....	1	4	5
Tilsammen...	10	28	38
Hele Amtet.....	12	33	45

Tabel over Dødsaaarsagerne i Aaret 1924
for Thisted Købstad i Thisted Amts Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1. Kopper	"	"	"	"	"	"	"	"
2. Blodgang	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"
4. Difteritis	"	"	"	"	"	"	"	"
5. Strubehoste	"	"	"	"	"	"	"	"
6. Skarlagensfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
7. Mæslinger	2	3	"	"	"	"	"	5
8. Kighoste	"	"	"	"	"	"	"	"
9. Barselfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
10. Rosen	"	"	"	"	"	"	"	"
11. Gigtfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
12. Lungebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	5	"	1	1	3	2	4	16
14. Kolerine	2	"	"	"	"	"	"	2
15. Andre Farsoter	4	"	1	1	1	1	"	8
16. Tuberkulose	2	5	"	7	10	"	2	26
17. Kræft	"	"	"	5	5	5	1	16
18. Syfilis	"	"	"	"	"	1	"	1
19. Alkoholisme	"	"	"	"	"	"	"	"
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	"	"	1	"	"	1	2	4
21. Krampe	2	"	"	"	"	"	"	2
22. Hjerneblødning	"	"	"	"	1	3	5	9
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	"	"	"	2	2	1	1	6
24. Hjertesygdom	"	"	"	4	2	3	4	13
25. Lungehindebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
26. Andre Brystsygdomme	"	"	"	"	1	"	1	2
27. Bughindebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
28. Nyrebetændelse	"	"	"	1	"	3	"	4
29. Andre Underlivssygdomme	1	"	"	2	1	"	1	5
30. Sygdomme i Lemmerne	"	"	"	"	"	"	"	"
31. Selvmord	"	"	"	1	"	"	"	1
32. Ulykkestilfælde	"	"	"	"	"	1	"	1
33. Dannelsesfejl	1	"	"	"	"	"	"	1
34. Børnetæring	1	"	"	"	"	"	"	1
35. Alderdomssvaghed	"	"	"	"	"	1	2	3
36. Ingen Dødsaaarsag angivet	2	"	"	"	"	"	1	3
Tilsammen	22	8	3	24	26	22	24	129 (35)

Deraf døde uden Lægebehandling 4 Mænd og 3 Kvinder, tilsammen 7.

Dødfødte: 1 af Mandkøn og 3 af Kvindekøn, tilsammen 4.

Tallene i Parantes angiver de paa Sygehuset døde, der er indlagt fra Landdistriktet.

Tabel over Dødsaaarsagerne i Aaret 1924
for Nykøbing Købstad i Thisted Amts Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1. Kopper	"	"	"	"	"	"	"	"
2. Blodgang	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Tyfus	"	"	"	"	"	"	"	"
4. Difteritis	"	2	3	"	"	"	"	5
5. Strubehoste	"	"	"	"	"	"	"	"
6. Skarlagensfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
7. Mæslinger	"	2	"	"	"	"	"	2
8. Kighoste	"	"	"	"	"	"	"	"
9. Barselfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
10. Rosen	"	"	"	"	"	"	"	"
11. Gigtfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
12. Lungebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	9	"	"	2	2	2	6	21
14. Kolerine	7	"	"	"	"	"	"	7
15. Andre Farsoter	"	"	"	1	"	"	"	1
16. Tuberkulose	"	2	2	3	5	2	1	15
17. Kræft	"	"	"	3	2	4	4	13
18. Syfilis	"	"	"	1	"	"	"	1
19. Alkoholisme	"	"	"	1	"	1	"	2
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	1	"	"	"	2	"	"	3
21. Krampe	1	"	"	"	"	"	"	1
22. Hjerneblødning	"	"	"	2	"	"	1	3
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	"	1	1	"	"	1	"	3
24. Hjærtesygdom	"	"	"	3	3	4	8	18
25. Lungehindebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
26. Andre Brystsygdomme	"	"	"	"	"	1	"	1
27. Bughindebetændelse	"	"	1	"	"	"	"	1
28. Nyrebetændelse	"	"	"	1	"	1	"	2
29. Andre Underlivssygdomme	"	"	"	4	3	4	2	13
30. Sygdomme i Lemmerne	"	"	"	1	"	"	2	3
31. Selvmord	"	"	"	"	"	1	"	1
32. Ulykkestilfælde	"	1	"	1	"	"	"	2
33. Dannelsesfejl	8	"	"	"	"	"	"	8
34. Børnetæring	3	"	"	"	"	"	"	3
35. Alderdomssvaghed	1	"	"	"	"	3	9	13
36. Ingen Dødsaaarsag angivet	1	"	"	"	"	2	"	3
Tilsammen	31	6	9	23	17	26	33	145 (34)

Deraf døde uden Lægebehandling 3 Mænd 0 Kvinder, tilsammen 3.

Dødfødte: 3 Mandkøn og 1 Kvindekøn, tilsammen 4.

Tallet i Parantes angiver de paa Sygehuset døde, der er indlagt fra Landdistriktet.

Tabel over Dødsaarsagerne i Aaret 1924
for Landsognene i Thisted Amts Lægekreds.

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Tilsammen
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
1. Kopper	"	"	"	"	"	"	"	"
2. Blodgang	"	"	"	"	"	"	"	"
3. Tyfus	"	"	"	1	"	"	"	1
4. Difteritis	"	"	"	"	"	"	"	"
5. Strubehoste	"	"	1	"	"	"	"	1
6. Skarlagensfeber	"	2	"	"	"	"	"	2
7. Mæslinger	4	4	1	"	1	"	"	10
8. Kighoste	1	1	"	"	"	"	"	2
9. Barselfeber	"	"	"	"	"	"	"	"
10. Rosen	1	"	"	"	"	"	1	2
11. Gigtfeber	"	"	1	"	"	"	"	1
12. Lungebetændelse	"	"	1	2	"	6	6	15
13. Katarrahalsk Lungebetændelse	26	6	1	4	3	10	21	71
14. Kolerine	8	1	"	"	"	"	1	10
15. Andre Farsøter	1	"	"	1	1	"	4	7
16. Tuberkulose	2	3	6	16	36	3	2	68
17. Kræft	"	"	"	9	17	25	15	66
18. Syfilis	"	"	"	"	"	"	"	"
19. Alkoholisme	"	"	"	"	"	"	"	"
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	1	1	"	3	4	7	7	23
21. Krampe	6	"	"	"	"	"	"	6
22. Hjerneblødning	"	"	"	2	3	14	23	42
23. Andre Sygdomme i Hjerne og Rygmarv	1	1	"	2	"	1	2	7
24. Hjærtesygdom	1	"	1	11	18	24	32	87
25. Lungehindebetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"
26. Andre Brystsygdomme	1	"	"	"	4	2	4	11
27. Bughindebetændelse	"	"	"	"	1	"	"	1
28. Nyrebetændelse	"	"	1	2	5	6	3	17
29. Andre Underlivssygdomme	3	"	"	1	3	2	4	13
30. Sygdomme i Lemmerne	1	"	1	"	"	"	1	3
31. Selvmord	"	"	"	4	3	"	"	7
32. Ulykkestilfælde	1	1	2	2	"	1	3	10
33. Dannelsesfejl	11	"	"	"	"	"	"	11
34. Børnetæring	11	1	"	"	"	"	"	12
35. Alderdomssvaghed	"	"	"	"	1	43	47	91
36. Ingen Dødsaarsag angivet	19	1	1	2	"	15	14	52
Tilsammen	99	22	17	62	100	159	190	649

Deraf døde uden Lægebehandling 37 Mænd og 30 Kvinder, tilsammen 67.

Dødfødte: 17 af Mandkøn og 19 af Kvindekøn, tilsammen 36.

Skenatisk Sygeliste for Aaret 1924 for Købstæderne i Thisted Amtslegekreds.

Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aaret 1922 15,640. Kalkuleret for Beretningsaaret 15,643.

	De Syges Alder												Sum	Det foregaaende Aars Sum	
	Hele Aaret						15-65 Aar								Over 65 Aar
	0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar		M.	Kv.	M.	Kv.					
1. Tyfus	"	"	"	"	"	"	4	"	"	2	"	"	"	4	
2. Smittem Hjerne-Rygmarvsbet.	"	"	"	"	"	"	119	"	"	"	"	"	"	119	
3. Difteritis	2	5	7	3	3	3	38	1	36	63	5	14	"	38	
4. Skarlagentfeber	"	"	"	"	"	"	528	43	215	23	1	1	"	528	
5. Mæslinger	6	101	201	96	88	3	3	215	3	261	2	7	"	3	
6. Kighoste	"	2	"	"	"	"	3	"	2	1	"	"	"	3	
7. Faaresyge	3	1	1	1	"	2	3	"	"	"	2	7	2	3	
8. Rosen	"	"	"	"	"	"	11	"	"	"	2	2	"	11	
9. Barselfeber	"	"	"	"	"	"	2	"	"	"	"	"	"	2	
10. Stivkrampe	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
11. Blæresyge hos nyfødte	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
12. Koldfeber	"	"	"	"	"	"	1	"	"	"	1	4	"	1	
13. Giftfeber a. Anfald	"	1	1	"	"	"	8	9	"	"	4	"	"	8	
14. Lungebetændelse b. Gentagne Anfald	2	3	1	5	3	"	1	2	1	2	12	6	"	1	
15. Lungebetændelse	"	"	"	"	"	"	5	"	"	"	5	"	"	5	
16. Bronchitis	34	47	67	67	90	29	482	57	97	91	95	109	14	482	
17. Katarrhals Lungebetændelse	6	8	16	29	9	5	115	39	31	12	8	9	8	115	
18. Influenza	24	26	86	136	43	14	413	15	36	67	130	136	16	413	
19. Halsbetændelse	19	17	25	20	18	15	281	9	75	86	49	57	2	281	
20. Kolerie	11	8	10	18	11	10	156	65	40	18	15	6	6	156	
21. Gulst.	"	"	"	"	"	"	5	"	1	"	1	2	1	5	
22. Hikesyge	"	"	"	1	"	"	2	"	"	"	"	2	"	2	
23. Sovesyge	"	"	1	"	"	"	1	"	"	"	"	1	"	1	
24. Skaalkopper	"	"	"	1	1	1	3	1	"	"	"	1	"	3	
25. Paratyfus	"	"	"	"	"	"	1	"	"	"	1	"	"	1	
Sum...	107	220	416	377	268	103	2203	230	550	631	330	364	49	2203	
26. Dryppert	4	10	11	6	7	6	88	"	"	"	65	23	"	88	
27. Venetiske Saar	"	"	"	"	"	11	7	"	"	"	"	"	"	7	
28. Syfilis, erhvervet ved Samleje	"	2	"	1	"	"	7	"	"	"	4	3	"	7	
29. Syfilis, erhvervet ved tilf. Smitte ..	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
30. Syfilis, medfødt	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
31. Fnat.	"	6	6	14	"	10	67	3	12	21	19	12	"	67	
32. Delirium	"	"	"	"	"	"	1	"	"	"	1	"	"	1	

Skematisk Sygeliste for Aaret 1924 for Landsognene i Thisted Amtslægekreds.

Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aaret 1921 64,907. Kalkuleret for Beretningsaaret 66,414.

	De Syges Alder												Hele Aaret	December	November	Oktober	September	August	Juli	Juni	Maj	April	Marts	Februar	Januar	Aars Sum	Sum	Det foregaaende Aars Sum
	15—65 Aar				Over 65 Aar																							
	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	M.	Kv.	M.	Kv.																					
1. Tyfus	12	"	"	1	7	4	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	12	"	1		
2. Smitus	1	"	"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	53	"	1		
3. Difteritis	53	3	3	14	24	5	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	132	"	53		
4. Skarlagensfeber	161	44	36	63	82	11	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	161	"	19		
5. Mæslinger	114	2	6	63	493	503	25	9	9	6	2	35	35	105	55	105	175	212	158	2	2	1	1114	"	137			
6. Kighoste	128	7	"	84	32	4	"	1	1	"	"	"	"	4	1	11	11	19	20	19	"	"	128	"	1161			
7. Faaresyge	9	"	"	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	3	3	3	3	3	3	"	9	"	17			
8. Rosen	36	"	5	2	2	10	16	5	1	1	1	1	1	2	3	2	2	1	1	1	1	"	36	"	40			
9. Barselfeber	3	"	"	"	"	3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	3	"	1			
10. Stivkrampe hos nyfødte	5	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	5	"	1			
11. Blæresyge hos nyfødte	2	"	1	5	"	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	"	6			
12. Koldfeber	34	62	4	3	7	11	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	34	62	76			
13. Gigtfeber a. i. Anfald	28	62	3	3	6	12	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	28	62	76			
13. Gigtfeber b. Gentagne Anfald	90	4	4	7	14	33	23	4	5	5	4	5	4	5	3	3	8	10	14	10	"	"	90	104	104			
14. Lungebetændelse	40	"	"	3	3	10	26	"	1	4	1	4	1	4	2	2	2	3	9	8	3	"	40	32	32			
15. Lungetuberkulose	1617	184	88	310	263	247	325	119	169	121	65	91	65	102	52	52	102	162	205	205	205	"	1617	1837	1837			
16. Bronchitis	415	111	23	143	64	20	29	24	24	19	27	23	24	26	20	20	26	30	71	88	71	"	415	440	440			
17. Katarrhalsk Lungebetændelse	1024	17	39	75	213	326	329	33	31	36	39	24	26	24	25	25	24	29	181	229	181	"	1024	590	590			
18. Influenza	504	6	42	170	114	108	9	3	3	35	42	42	42	48	48	44	37	44	58	40	37	"	504	504	504			
19. Halsbetændelse	412	120	23	108	61	36	51	11	25	60	12	22	23	60	29	29	32	44	51	32	44	"	412	412	405			
20. Kolerie	2	"	"	1	1	1	"	"	"	19	19	12	3	2	"	"	"	1	2	2	1	"	2	5	5			
21. Sovesyge	44	3	2	3	13	12	9	"	"	3	3	3	3	3	1	1	1	1	2	2	2	"	44	77	77			
22. Gulsot	3	1	"	1	1	"	"	"	"	3	"	4	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	3	"	3			
23. Røde Hunde	4	"	"	1	2	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	4	"	4			
24. Hjerne-Rygmarvsbetændelse	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	"	12			
25. Hikkesyge	5743	528	275	1408	1464	880	994	206	263	324	293	256	324	257	396	521	781	847	781	781	781	"	5743	5596	5596			
Sum	32	7	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	"	32	15	15			
26. Dryppert	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
27. Veneriske Saar	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
28. Syfilis, erhvervet ved Samleje	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	7		
29. Syfilis, erhvervet ved tilf. Smitte	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
30. Syfilis, medfødt	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		
31. Fnat	25	14	12	23	15	20	22	13	26	41	23	18	23	13	22	20	23	15	20	23	15	"	262	262	171			
32. Delirium	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"		

II. ANDRE MEDDELELSER.

A. Befolkningsforhold.

I. Tilvæksten.

I hele Amtet levendefødtes i 1924: 2020 og døde 930 mod henholdsvis 1961 og 906 i 1923. Fødselsoverskudet bliver saaledes 1090 mod 1055 i 1923 eller 12,5 ‰ mod 11,6 ‰ i 1923.

Betragter man Forholdet mellem Land og By, saa har man (efter at de paa Bysygehusene døde fra Landdistrikterne er fradragne) i Thisted et Fødselsoverskud paa 87 eller 11,7 ‰ (i 1923 83 eller 11,0 ‰), i Nykøbing et Overskud paa 86 eller 10,6 ‰ (i 1923 77 eller 9 ‰).

I Købstæderne tilsammen bliver Overskudet 173 eller 11,0 ‰.

I Landdistrikterne er det samlede Fødselsoverskud 950 eller 12,2 ‰ mod 1011 eller 12,3 ‰ i 1923.

Thisted By har atter i 1924 haft et noget større Fødselsoverskud end Nykøbing.

II. Fødslerne.

Antallet af Levendefødte i hele Amtet har efter Præsternes Indberetninger været 2020 mod 1961 i 1923. Deraf var 1030 Mandkøn, 990 Kvindekøn.

Af *samtlig*e fødte var 31,2 ‰ født udenfor Ægteskab (i 1923 56 ‰). Tallet er det laveste i de sidste 5 Aar. Særlig i Thisted er Antallet af uden for Ægteskab fødte dalet betydelig. Om dette beror paa en Tilfældighed eller om Fru Thit Jensens Foredrag her i Byen skulde have haft nogen Indflydelse skal jeg lade være usagt.

Af *samtlig*e fødte var

31,2 ‰ dødfødte (foregaaende Aar 27,4 ‰).

38,3 ‰ for tidlig fødte (foregaaende Aar 30 ‰).

28,3 ‰ født ved kunstig Hjælp (foregaaende Aar 27 ‰).

Af de *dødfødte* var

29,2 ‰ født ved kunstig Hjælp (foregaaende Aar 29 ‰).

29,2 ‰ for tidlig fødte (foregaaende Aar 39,6 ‰).

Som sædvanlig var der altsaa blandt de dødfødte omtrent 10 Gange saa mange for tidlig fødte eller kunstforløste som blandt de levende fødte.

III. Dødsfaldene.

Dødeligheden har i 1924 været lidt større end foregaaende Aar: 931 Tilfælde mod 906 i 1923. Af samtlige Dødsfald forekom i Byerne 25 % og paa Landet 14,4 % i det første Leveaar (foregaaende Aar henholdsvis 13,7 % og 13,8 %).

Af Dødsfaldene i første Leveaar skyldes i Nykøbing 3, i Thisted 1 *Børnetæring*.

I Nykøbing er Spædbørnedødeligheden som sædvanlig større end i Thisted. 27,5 % af samtlige Dødsfald i det første Leveaar mod 23,1 % i Thisted. Det ualmindelig høje Procenttal i begge Byer skyldes dels en slem Epidem i Broncho pneumonia, dels, for Nykøbings Vedkommende, nogle alvorlige Difteritilfælde.

I Byerne var følgende Dødsårsager de hyppigste:

Broncho pneumonia (katarrhalsk

Lungebetændelse)	37	altsaa	18	% af samtlige Dødsfald
<i>Morbus cordis</i> (Hjertefejl)	31	—	15	—
<i>Tuberculosis</i> (Tuberkulose)	29	—	14	—
<i>Cancer</i> (Kræft)	29	—	14	—
<i>Apoplexia cerebri</i> (Hjerneblødning)	12	—	5,8	—
<i>Difteria</i> (Difteritis)	5	—	2,4	—

Paa Landet er Rækkefølgen af Dødsårsagerne følgende:

<i>Morbus cordis</i> (Hjertefejl)	87	altsaa	12,1	% af samtlige Dødsfald
<i>Tuberculosis</i> (Tuberkulose)	78	—	10,8	—
<i>Broncho pneumonia</i> (katarrhalsk				
Lungebetændelse)	72	—	10	—
<i>Cancer</i> (Kræft)	66	—	9,2	—
<i>Apoplexia cerebri</i> (Hjerneblødning)	42	—	5,8	—

Katarrhalsk Lungebetændelse opviser i Aar et endnu større Antal Dødsfald end de foregaaende Aar, særlig blandt spæde Børn og gamle Folk. Iøvrigt staar Hjertefejl som sædvanlig som Nr. 1 blandt Dødsårsagerne. Tuberkulose viser en ikke ringe Stigning paa de foregaaende Aar.

Alderdomssvaghed figurerer særlig paa Landet som en meget hyppig Dødsårsag, men under denne Betegnelse skjuler der sig sikkert hyppig andre Sygdomme.

B. Sygeligheden.

I Aarets Løb anmeldtes paa Sygelisterne af de praktiserende Læger ialt 7946 Sygdomstilfælde mod 7194 det foregaaende Aar, altsaa en forholdsvis ringe Stigning. Fra mange Læger fremhæves det imidlertid, at Sygelisterne i 1924 giver et langt mindre paalideligt Billede af de virkelige Sygdomsforhold end sædvanlig, idet den beklagelige Sygekassekonflikt medførte at Folk i langt mindre Grad end sædvanlig benyttede Læge, og som Følge deraf et langt større Antal, særlig af lettere Sygdomstilfælde, ikke kom til Observation.

I Følge Sygelisterne fordeler Tilfældene sig paa følgende Maade:

I *Købstæderne*:

2203 Tilfælde med en Kvotient 141 ‰ mod 100 ‰ i 1923

I *Landkredsene*:

5743	—	..	-	—	87	-	-	85	-	—
------	---	----	---	---	----	---	---	----	---	---

Købstæderne enkeltvis:

Thisted	1330	—	-	-	—	182	-	-	111	-	—
---------	------	---	---	---	---	-----	---	---	-----	---	---

Nykøbing	873	—	-	-	—	106	-	-	92	-	—
----------	-----	---	---	---	---	-----	---	---	----	---	---

Landkredsene enkeltvis:

Thisted	2375	—	-	-	—	83	-	-	59	-	—
---------	------	---	---	---	---	----	---	---	----	---	---

Thy	2235	—	-	-	—	115	-	-	115	-	—
-----	------	---	---	---	---	-----	---	---	-----	---	---

Mors	1133	—	-	-	—	63	-	-	83	-	—
------	------	---	---	---	---	----	---	---	----	---	---

Naar Sygeligheden i 1924 har været noget større end foregaaende Aar saa skyldes det udelukkende en ret betydelig Stigning i Thisted Lægekreds. I Thy Lægekreds er Antallet ganske som foregaaende Aar. I Morsø Lægekreds er der Nedgang, hvilket i Særdeleshed skyldes den store Dalen i Landkredsene. Det er ogsaa særlig fra Morsølægerne at der berettes om den store Tilbageholdenhed i Benyttelse af Læger under Konflikten.

Om de enkelte Sygdomme skal bemærkes:

Febris Tyfoidea (Tyfus). Af denne Sygdom forekom 4 lettere Tilfælde i Nykøbing. Smittekilde og Forbindelsen mellem de enkelte Tilfælde kunde ikke oplyses. Paa Landet forekom paa en Gaard i Kollerup i Vester Hanherred 2 lette Tilfælde. Heller ikke her kunde man faa Smittekilden konstateret.

I Hvidbjerg paa Thyholm forekom der paa en større Gaard en ret alvorlig Epidemi. I Løbet af ca. 3 Uger opstod der paa Gaarden 6 Sygdomstilfælde med 1 Dødsfald, men Sygdommens Natur blev først paa dette Tidspunkt erkendt og det lykkedes derefter ret hurtigt at udrede Smittekilde samt forhindre den videre Udbredelse.

Det viste sig at Husmoderen, der i længere Tid havde været sengeiggende paa Grund af en anden Sygdom, var Bacilbærer. Hendes smudsige Linned og Lagener blev henlagt paa Gulvet i Vaskehuset, ligesom hendes Udtømmelser henkastedes i en Kloak sammesteds. Under Tøbrud-

det i Foraaret var denne Kloak tilstoppet og Vaskehusgulvet derfor oversvømmet. I samme Vaskehus laa Gaardens Brønd som havde utæt Trælaag i Niveau med Gulvet. Det konstateredes at Brønden var inficeret med Tyfusbaciller.

Samtlige Syge og Gaardens øvrige 8 Beboere blev nu vaccinerede med Undtagelse af én, en Menighedssygeplejerske, som nægtede at lade sig vaccinere. Tre Uger senere fik hun Tyfus.

To Tjenestefolk havde forladt Gaarden 1. Maj. Den ene, som kom til Bedsted, fik Tyfus ca. 14 Dage senere. Den anden blev ikke selv syg, men viste sig at være Bacilbærer og smittede sin Fader i Ydby.

Yderligere Tilfælde optraadte ikke. De fornødne Isolations- og Desinfektionsforanstaltninger foretoges de forskellige Steder. Pigen, som smittede sin Fader, er ikke mere Bacilbærer, derimod er Husmoderen paa Gaarden stadig Bacilbærer.

Difteria (Difteritis) har i Thisted og Thy Lægekredse ikke spillet nogen større Rolle og er kun optraadt med spredte Tilfælde: i Thisted By med 19 mod 21 det foregaaende Aar, i Thisted Landkreds med 8 mod 25, i Thy med 15 mod 44.

Paa Mors er denne Lidelse derimod stadig udbredt og alvorlig. I Nykøbing er anmeldt ialt 100 Tilfælde (deraf de 54 i Oktober og November) mod 45 det foregaaende Aar. I Landkredsen derimod kun 30 mod 63 det foregaaende Aar.

Kredslægen for Morsø meddeler i sin Omtale af denne Sygdom blandt andet følgende:

Antal af Sygdomstilfælde og Dødsfald paa Mors i de sidste 4 Aar fordeler sig saaledes:

	1921	1922	1923	1924
Nykøbing	100 Syge 10 Døde	61 og 3	45 og 4	100 og 5
Landkredsen	96 — 6 —	133 — 18	63 — 2	30 — 1

Ved Nytaarstid 1923 foretog han Vaccination mod denne Sygdom. Paa Landet udførtes denne i stor Udstrækning i næsten alle de angrebne Sogne, hvorimod der i Nykøbing næsten ingen mødte.

Naar man ser paa de anførte Tal faar man det bestemte Indtryk, at Vaccinationen har virket overmaade gunstigt til Forebyggelse og Resultaterne synes mig at opmuntre til Fortsættelse paa Egne, hvor Sygdommen er udbredt.

Scarlatina (Skarlagensfeber) optraadte i den største Del af Amtet kun med enkelte sporadiske Tilfælde. I den sidste Del af Aaret var der dog i Thisted og Omegn en ikke saa lille Epidemi. Navnlig i Vorupør optraadte mange Tilfælde, for største Delen godartede.

Morbilli (Mæslinger). I den første Halvdel af Aaret var der en udbredt Epidemi af denne Sygdom over hele Amtet. Størst Udbredelse fandt Sygdommen i Thisted By og i Thy Lægekreds, hvorimod Morsø

Land synes at have været nogenlunde forskaanet. Epidemien var imidlertid gennemgaaende af mild Karakter, og da Morsingboerne under Lægekonflikten i langt højere Grad end Amtets øvrige Indvaanere afholdt sig fra at søge Læge, kan Epidemien godt have været lige saa udbredt her som i den øvrige Del af Amtet, selv om det ikke fremgaar af Sygelisterne.

Tussis convulsiva (Kighoste). I Byerne og paa Morsø forekom kun enkelte Tilfælde af denne Sygdom, hvorimod der i Thy og Thisted Landkreds i Aarets første Del var en Del Tilfælde (Rest af foregaaende Aars Epidemi).

Angina Parotidea (Faaresyge) optræder som sædvanlig med enkelte, spredte Tilfælde.

Erysipelas (Rosen) forekommer ligeledes sparsomt.

Febris puerperalis (Barselfeber) er anmeldt med ialt 2 Tilfælde, et i Nykøbing, et i Thisted, begge efter besværlige Kunstforløsninger.

Febris rheumatica (Gigtfeber) er paa Landet anmeldt med omtrent det sædvanlige Antal Tilfælde, i Byerne er der en betydelig Nedgang.

Pneumonia crouposa (Lungebetændelse) er anmeldt med 111 Tilfælde (mod 129 i 1923), med en Dødelighedsprocent 13,5 %.

Bronchitis capillaris (katarrhalsk Lungebetændelse) er i Aar anmeldt med ialt 530 Tilfælde mod 574 det foregaaende Aar. Af disse Tilfælde endte 118 dødeligt, hvilket svarer til 22,5 % Dødelighed.

Influenza optraadte med en Del, gennemgaaende milde Tilfælde i hele Aaret over hele Amtet. I Thisted By og Landkreds samt i Thy var der i Marts og April en ret udbredt, dog gennemgaaende godartet Epidemi. Ialt anmeldtes 1437 Tilfælde. Deraf var 921 mellem 15 og 65 Aar, medens Hyppigheden hos Børn og gamle Folk var forholdsvis langt ringere.

Singultus epidemicus (Hikkesyge) forekom med enkelte, lette Tilfælde.

Encephalitis lethargica (Sovesyge) og *Poliomyelitis anterior acut* (Hjærnerygmarvsbetændelse) forekom med ganske enkelte Tilfælde. Om Smittekilde kunde intet oplyses.

Icterus epidemicus (Gulsot). I Omegnen af Thisted optraadte i Slutningen af Aaret denne Sygdom epidemisk og begyndte ogsaa i Thisted By. Den har sikkert været meget udbredt, men var gennemgaaende meget godartet, dog meddeler flere Læger, at de har iagttaget ret alvorlige Tilfælde.

De veneriske Sygdomme møder med 95 Tilfælde i Byerne og 32 paa Landet mod henholdsvis 48 og 22. Det er navnlig i Thisted By, at der i Aaret har været en uhyggelig Stigning, idet der i 1924 er anmeldt 70 Tilfælde af Gonorrhoea og 7 af Syfilis mod henholdsvis 40 og 0. Sammenlignelsesvis kan anføres, at de samme Sygdomme i Nykøbing er anmeldt med 18 og 0 i 1924, 4 og 2 i 1923.

Ogsaa *Scabies* (Fnat), som i de senere Aar har været i jævn og glædelig Nedgang, har taget et pludseligt — forhaabentlig kun forbi-

gaaende — Opsving, idet denne Sygdom er anmeldt med 329 Tilfælde mod 205 i 1923.

Af *overførte Dyresygdomme* nævnes som sædvanlig en Del Tilfælde af Tineaformer.

Kredslægen paa Morsø mener at have iagttaget, at Lopperne i de senere Aar bliver sjældnere og sjældnere, hvorimod Hovedlusene trives kraftigt.

Forgiftninger. Læge Westh-Hansen i Thisted omtaler et Forgiftnings-tilfælde med linctus benzoicus, hvoraf en ung Pige paa en Gang drak c. 100 Gram for kraftigt at bekæmpe en Hoste. Patienten kom sig.

Kredslæge Vogel omtaler et ret alvorligt Tilfælde af Forgiftning efter Hugormebid.

C. Hygiejniske Forhold.

I *Thisted* er Kloakforholdene yderligere forbedrede. I flere Ejendomme er indlagt W. C. med velindrettede Septic Tanks. Boligforholdene uforandrede. I Byens Sundhedsvedtægt gives ret detaljerede Forskrifter for sundhedsmæssig Indretning af Kødudsalg og disse Forskrifter overholdes nøje, men paa Byens Torv forhandler et Par Landslagtere Kød fra aabne Vogne. Her er ingen sundhedsmæssige Forskrifter, Kødet hænges udsat for al den Forurenelse, der med Blæst paa Torvets Gade hvirvles op og forurener Varerne. Byraadet vedtog i Fjor, at disse Udsalg skulde ophøre fra Nytaar, men endnu ses Slagterne paa Torvet, efter Sigende, fordi Byraadet mangler juridisk Kompetence til at forbyde dette Salg, der har gammel Hævd.

I *Nykøbing* har man nu vedtaget en ny Sundhedsvedtægt. Kloakforholdene er noget forbedrede. Man har indført Skolelæge ved Byens Kommuneskole. Iøvrigt er der ikke sket noget Nyt paa Hygiejnens Omraade.

Paa *Landet* er der heller ikke store Forandringer. I Vestervig har man faaet Vandværk. I et Par Stationsbyer er der kommet Chaussébro-lægning paa Gaderne. Flere ny gode Skoler er byggede.

Ved Børneoptagelseshjemmene i Aas og Thisted blev der ansat en tilsynsførende Læge, men, da Ministeriet ikke vilde yde det forudsatte Tilskud, blev Stillingen atter inddraget, hvilket meget maa beklages, da det navnlig for Spædbørnehjemmet i Thisted er af stor hygiejnisk Betydning at der er regelmæssigt Lægetilsyn.

D. Lægevæsenet.

I Aarets Løb opgav fhv. Distriktslæge Tolderlund i Thisted at praktisere.

I Thisted nedsatte sig Læge Westh-Hansen.

Fra Snedsted flyttede Læge Pullick. I Stedet for ham nedsatte sig Læge Norden Andersen.

Fra Nors flyttede Læge Rossing-Bodenhof. I Stedet for ham nedsatte sig Læge Græsbøll.

Oversigt over Lægernes Fordeling ved Aarets Slutning.

Lægekreds	Amtslæger	Kredslæger	Praktiserende Læger	Privatiserende Læger	Reserve-læger paa Sygehus	Ialt
Thisted	1	„	12	1	2	16
Thy	„	1	6	„	„	7
Morsø	„	1	8	„	2	11
Hele Amtet	1	2	26	1	4	34

E. Jordemodervæsenet.

I Aarets Løb tilkom Asta Klit til Bjerget, Kathrine Mejer til Sønderbjerg og Olivia Petersen til Hvidbjerg v. Aa. Efter Forhandlinger vedtoges det i Amsraadet og approberedes af Ministeriet at nedlægge Distriktsjordemoderembederne i Kettrup, Vang og Outrup og ved første Vacance Embedet paa Jegindø.

2 Jordemødre (i Vester Vandet og Østerild) har haft Tilladelse til at modtage Fødende i deres Hjem.

Jordemoderkonference har været afholdt med i alt 12 Jordemødre.

Jordemødrenes Fordeling i Amtet ved Aarets Slutning vil ses af følgende Oversigt:

Lægekreds	Distrikts-jordemødre	Privat praktiserende	Privatiserende	Ialt
Thisted	19	1	1	21
Thy	10	1	1	12
Morsø	9	1	2	12
Hele Amtet	38	3	4	45

F. Apotekervæsenet.

I Aarets Løb overtog cand. pharm. Regnar Olufsen det nyoprettede St. Clemensapotek i Nykøbing. Apoteket blev dog først aabnet for Publikum i Foraaret 1925. Cand. pharm. Hannis Bryrup overtog Vestervig Apotek efter at Apoteker Larsen dersteds var flyttet til Kristianshavn.

Samtlige Apoteker er visiterede i Aarets Løb af den farmaceutiske Visitator og Amtslægen. Der fandtes som sædvanlig intet Steds noget særligt at bemærke.

Nyt Haandkøbsudsalg er oprettet i Ørding paa Mors fra Vils Apotek. Samtlige Haandkøbsudsalg er i Aarets Løb efteret af Kredslægerne. Intetsteds har Forholdene givet Anledning til særlige Bemærkninger.

Apotekerpersonalets Fordeling ved Aarets Slutning vil ses af følgende Oversigt:

Lægekreds	Apotekere	Medhjælpere		Disciple	Ialt
		Cand. pharm.	Exam. pharm.		
Thisted	5	3	3	7	18
Thy	4	2	3	4	13
Morsø	3	3	3	2	11
Hele Amtet	12	8	9	13	42

G. Tandlægevæsenet.

I Aarets Løb flyttede Tandlæge Tranberg-Friis fra Fjerritslev og Tandlæge Kronborg, som tidligere har praktiseret her, overtog hans Praxis. I øvrigt er ingen Forandring sket.

H. Uddannede Sygeplejersker.

Det kniber stadig med Menighedssygeplejersker paa Landet. Nogen Indberetning om Skifte i Aarets Løb er ikke indgaaet hertil.

I. Kvaksalveri.

Den „berømte“ Magnetisør fra Arden optraadte dels i Nykøbing, dels i Thisted, hvor han havde mægtig Søgning. Hans Forhold blev gjort til Genstand for Politiumdersøgelse. Det viste sig, at han flere Gange tidligere har været anmeldt, men, da han stadig er bleven frifunden, idet hans Kure indskrænker sig til „Magnetiske Strygninger“, kom der heller ikke her noget ud af Sagen.

K. Sygehusene.

Større Forandringer er ikke sket paa Sygehusene i Aarets Løb.

I Nykøbing er den store Udvidelse af den medicinsk-kirurgiske Afdeling snart færdig.

I Thisted har man begyndt paany at tale om Fuldførelse af Sygehuset, men endnu er Sagen ikke naaet videre. Økonomiafdelingen, baade Køkken og Opbevaringsrum er nærmest skandaløse. Desuden er der stadig mere Tilgang til Sygehuset. Det er næsten altid overbelagt, og Patienter, der haardt trænger til Indlæggelse, maa ofte vente alt for længe.

Der har været ført berettiget Klage over de uheldige Forhold for Sindssyge. Rundt om paa Sygehusene findes hist og her 1 a 2 Stuer ofte uhensigtsmæssigt indrettede og flere Steder beliggende saaledes, at urolige Sindssyge i høj Grad forstyrrer de andre Patienter. Der er ialt kun 7 Pladser beregnet til saadanne Patienter og da de store Sindssygehospitaler ofte er overbelagte bliver det mange Gange umuligt at faa Sindssyge anbragt indtil disse Hospitaler har Plads. Det er foreslaaet: Naar man tager fat paa Fuldendelsen af Thisted Sygehus, da at indrette en lille Afdeling paa 10 a 12 Senge her og nedlægge de enkelte Senge paa de andre Sygehuse. Saaledes vilde man kunne faa en ret god midlertidig Modtagelsesanstalt, hvorfra Patienterne efterhaanden som der blev Plads kunde sendes til de egentlige Sindssygehospitaler. Driften vilde blive billigere idet et betydeligt Vagthold kunde spares. Foreløbig er Ordningen dog kun et Projekt.

Det samlede Antal Sengepladser i Amtet opgives for Aaret til 342, hvoraf 88 epidemiske.

Det daglige Gennemsnitsantal af Patienter har været 285.

Der har i Sygehusene i Aarets Løb været indlagt 2750 Patienter. I Amtet findes c. 82,000 Mennesker saaledes at omtrent hvert 33. Menneske i Aarets Løb har været sygehusbehandlet.

Af Sygehuslægerne opgives Antallet af de i Aarets Løb udførte Operationer til 1335, saaledes at 1,6 % af Amtets Beboere i Aarets Løb har gennemgaaet en Operation paa Sygehus.

Sygehuslægerne var ved Aarets Udgang:

Thisted: Overlæge G. Espersen.

2 Reservelæger.

Nykøbing: Overlæge J. Nordentoft.

2 Reservelæger.

Hvidbjerg: Sygehuslæge C. Kruckov.

Vestervig: — P. Toft.

Koldby: — H. Lützhöft-Christensen.

Fjerritslev: — S. C. Dalsgaard.

Den private Klinik i Hunborg: Læge Buus.

**Oversigt over Belægningsforholdene m. m. paa Thisted Amts Sygehuse
i Aaret 1924.**

	Thisted Amts og Bys Sygehus i Thisted	Thisted Amts og Nykø- bing Bys Sygehus i Nykøbing	Thisted Amts Sygehuse i				Hunborg Læge Buus' Klinik
			Hvidbjerg	Vestervig	Koldby	Fjerritslev	
Antal Sengepladser	138	88	12	25	22	37	20
Heraf for							
1) Alm. medicinsk-kirurgiske Pa- tienter	86	30	6	16	14	20	„
2) Patienter med epidemiske Syg- domme	„	„	6	8	6	„	„
3) Do. i egen Bygning	26	30	„	„	„	12	„
4) Veneriske Sygdomme og Fnat	6	„	„	„	2	5	2
5) Sindssygdomme	2	4	„	1	„	„	„
6) Lungetuberkulose	18	8	„	„	„	„	„
Antal Sengepladser i Barakker.	„	16	„	„	„	„	„
Antal Patienter ved Aarets Be- gyndelse	96	73	2	17	10	41	10
Indlagte i Aarets Løb	960	923	78	175	153	312	149
Døde	52	66	2	7	11	10	3
Henliggende ved Aarets Udgang	111	?	8	10	14	37	16
Samlet Antal Liggedage for ud- skrevne og døde	35779	31845	2197	6322	4867	11120	5785
Gennemsnitligt dagligt Patient- Antal	116	87,3	6	17,7	10,3	30,9	17,6
Den daglige Driftsudgift pr. Pa- tient	6,95 Kr.	Ikke op-	Ikke op-	7 Kr.	8,03 Kr.	6,49 Kr.	„
Den daglige Kost-Udgift pr. Pa- tient	2,01 Kr.	givet	givet	2,09 Kr.	2,37 Kr.	2,17 Kr.	„
Antal større Operationer	316	635	33	100	56	110	85